

KULTŪRA

MENAS ✠ LITERATŪRA ✠ MOKSLAS

ŽVAIGŽDĖS SPINDULYS

Nejaugi iš tiesų lietuviams kaip tautai būdingiausias yra pavydo jausmas, o tik paskui eina darbštumas, uždumas ir visa kita?.. Taip teigia naujausi tyrimai, kieno daryti, primiršau (nors tai galbūt ir svarbu – ne tas pats, kas tave tiria, priešas, draugas ar koks ponas abejingas).

Nelabai jauku pasidarė. Ir netgi su humoru nelabai į tokį bruožą kaip pavydas pažvelgsi – negeras, žlugdantis tai jausmas, apkartinantis gyvenimą. Būtų gerai, kad jo kuo mažiau būtų ateinančiais, naujaisiais metais, kai galbūt sulauksime geresnių permainų ir valdžios, ir visuomenės veiklos baruose. Šį jausmą sunku nugalėti, nes jis kaip atkakli bakterija mutuoja į atsparias formas, nepasiduodančias nei sveikam protui, nei geriems norams. Kaip sunku, o kartais galbūt ir neįmanoma jo įveikti, liudija daug pavyzdžių.

Bet kaip norėtusi, kad atsirastų dar daugiau pavyzdžių, liudijančių, kad reikia su juo kovoti!.. Kova, šiaip ar taip, priverčia žmogų susimąstyti ir paklausti savęs, kokia yra mano gyvenimo prasmė ir koks yra mano kovos tikslas. Kas yra mano priešas, kas yra mano draugas. Kas man svarbiau – ar neapibrėžta tiesa, kurios visi ieško ir visi kaip kas nori ją interpretuoja, ar įstatymas, kuris yra aiškus ir nesikeičia jau kelis tūkstančius metų (turiu omeny Dekalogą).

Pavydas – hidra, kuri turi daug galvų. Tų, kurios kapojamos nuolat atauga. Puikybė, godumas, veidmainystė. Tos galvos tokios stiprios ir tokį nuodingą tvaiką skleidžia, kad kartais ir prisiartinti prie jų sunku, o karžygių šiais laikais ne tiek daug ir likę. O ir tie patys atrodo juokingi – don Kichotai, su menku kardeliu pakilę prieš galingai įsirežusius malūnus, malančius vėją ir nieką.

Bet, kaip sakė šviesaus atminimo filosofas Arvydas Šliogeris, kasdienos metafiziką palikęs mums, o pats iškeliavęs ten, kur prasideda ir baigiasi Būtis – drąsa yra pamatinė žmogaus savybė.

Drąsus žmogus šiandien yra kaip tas rinktinis perlas, spindintis plastiko šiukšlių ir pigių blizgučių krūvoje. Drąsus žmogus – tai ne tas pats, kas išūlus, bravūriškas ar lengvabūdiškas, ar tiesiog kvailas ir nemąstantis, o kartais ir piktavališkas. Nepainiokime to su drąsa, kuri yra atsakinga, kartais – žiauri ir, be abejo, vieniša. Nes pritarimui ir prisitaikymui, meilėkavimui ir pataikūniškumui daug lengviau rasti draugų ir sekėjų, nei drąsai. Ji kaip tolimesnė žvaigždė spindi dangaus bedugnėje. Ir kartais iki tos žvaigždės kelias tęsiasi šviesmečiais.

Tegu lydi tos žvaigždės šviesa mus ir kitais metais.

Tyra, aiški ir galbūt nelabai gailestinga. Bet be jos spindulio mes pasmerkti klupinėti netikroje šviesoje.

Renata Šerelytė

Erelio ūkas.

Hubble nuotr.

NAKTIS, KURI NETURI ATMINTIES

*Prieš mus naktis plytėjo tartum slėnis.
Tamsybių gyviai skleidė keistą garsą –
Lyg vandenynų, lyg gėstančios ugnies.
Nuo šito garso pamažu nurimom,
Užmiršome, kad esame seniai ne tie,
Kad nebeturime namų, tėvų nei brolių,
Tik šitą slėnį, tamsią šaltą upę,
Kuri nusinešė mūs liūdesį nei žvaigždę,
Nukritusių gelmėn prieš daugelį amžių,
Kai mes dar neįstengėm atsiskirti
Nuo paukščių,
Debesų
Ir nuo žolynų
Ir kai dangaus pamiršti negalėjom.*

*Kokia tyli naktis – be atminties,
Kokia lengva tuščios nakties ramybė.*

Stasė Lygutaitė-Bucevičienė

SPAUDOS,
RADIJO IR
TELEVIZIJOS
RĖMIMO
FONDAS

Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondas 2019 m. suteikė 10 000 Eur paramą šeštadieniam „Draugo“ priedui „Kultūra“, projektui „Lietuvos kultūros sklaida ir kultūros paveldo išsaugojimas bei lietuviybės puoselėjimas pasaulyje“

Šio šeštadienio Kultūros turinys

1-as psl. Renata Šerelytė. Žvaigždės spindulys • **2-as psl. Perpetua Dumšienė.** „Šiame pasaulyje niekas nedingsta, niekas nenuveina veltui“ • **3-as psl. Antanas Vienažindys.** 4 daina • **4-as psl. Algis Vaškevičius.** Bažnytinio paveldo muziejus 10-metį pasitiko naujomis parodomis • **5-as psl. Metų knygų rinkimai.** Vidas Morkūnas. Pakeleivingų stotys • **6-as psl. Laimutė Vasiliauskaitė-Rožukienė.** „Auksinis feniksas“ – kultūrai, atgimstančiai iš pelenų • **7–8 psl. 2019 metų „Kultūros“ turinių rodyklė.**

Kitame numeryje: A. Dalevskytės-Sierakauskienės prisiminimai • Nuo kuklių poilsio namų iki Brežnevo vilos

„Šiame pasaulyje niekas nedingsta, niekas nenueina veltui“

Apolonija Dalevskytė-Sierakauskienė. Atsiminimai

Perpetua Dumšienė

Apolonijos Dalevskytės-Sierakauskienės „Atsiminimus“ perskaičiau jau po iškilmingų 1863 metų sukilimo dalyvių laidotuvių. Nusipirkau šią knygą Lietuvos nacionalinio muziejaus parodoje „PAŽADINTI: Gedimino kalne rastų sukilėlių istorija“. Dalyvavau iškilmingose laidotuvių procesijose, susikaupiau Rasų kapinių koplyčioje, kur sukilėliai pagaliau buvo palaidoti su derama didvyriams pagarba.

Skaitydama „Atsiminimus“ pajutau, kad ši knyga – tai nepaprastai reikalinga Lietuvos istorijos grandinės jungtis, paaiškinanti giluminius visuomenės procesus, vykusius po Abiejų Tautų respublikos padalijimo 1795 metais visą XIX amžių.

Didžiulį poveikį daro tai, jog knyga parašyta įvykių liudininkės, pažinojusios aprašomų įvykių dalyvius, išsilavinusios moters, kurios visa šeima patyrė Sibiro katorgas ir tremtis, du broliai buvo sušaudyti, o vyras – sukilimo Lietuvoje vadovas – pakartas.

Šios knygos istorinis pasakojimas skatina suvokti ir pajusti, jog kiekviena kančia ar kraujo lašas niekada nedingsta, jis prabyla net po daugelio metų ir įžiebia širdis.

Atsiminimų išminties šviesos palytėti, pasitikime šių Atsiminimų autorę ypatingai sunkią jos gyvenimo akimirką. Tai laikas 1863 metų pavasariui artėjant – Zigmantas Sierakauskas ir jo žmona Apolonija laukia atvykstančio pasiuntinio iš Lietuvos, kuris turi pakviesti Sierakauską tapti sukilimo vadovu.

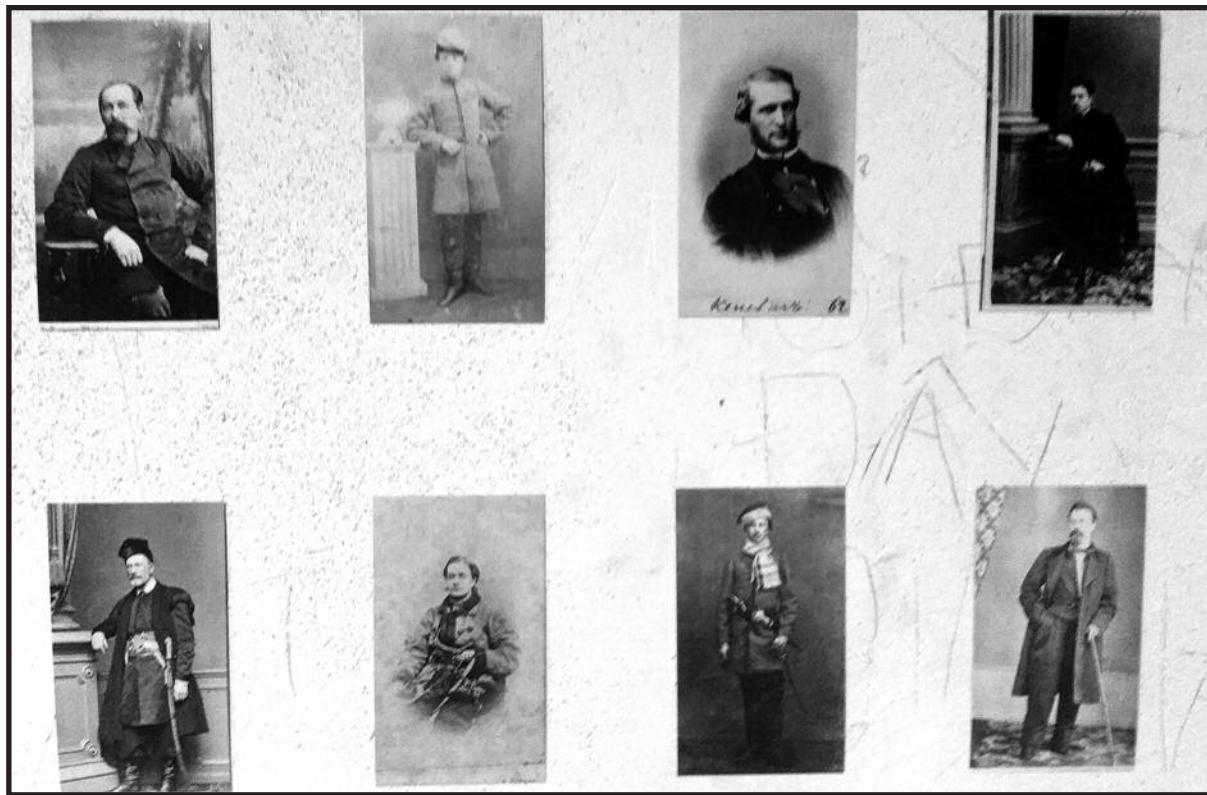
„... suėmė mane už rankų, atrodė ramus ir rimtas. Ilgai kalbėjo, priminė mūsų pokalbį prieš suetuoktuves. Tada mes nešnekėjome apie laimę, apie rožėmis klotą gyvenimo kelią, o apie baisią, kruviną, sielvartingą rytdieną, apie ašaras, vienaatvę ir klajones. Tuomet klausėme vienas kito, ar pakaks jėgų kentėti ir nesiskusti? Ar, nepaisant viso siaubo, nepasikėsinsime į savo gyvybę? Kalbėjo, kad nėra gyvenimo be tikslo. Menkiausia dalelė yra nematomas atomas, jis vienas nieko nereiškia, tačiau toje nuostabioje visata jungiančioje grandinėje jis galbūt yra maža, nematoma, bet labai reikalinga grandis. Ar žmogus, kuris yra visatos grandinės atomas, turi teisę apleisti šį pasaulį skatinamas egoistinių minčių? Ne! Jis privalo gyventi, privalo iki dugno išgerti kartybės taure, jeigu ši jam skirta ...“

Atsiminimų parašymo ir leidybos istorija

Knygos įvade aptariama parašymo ir leidybos istorija. Minima, kad sunku pasakyti, kada Apolonija Dalevskytė-Sierakauskienė pradėjo rašyti savo šeimos istoriją, bet 1915 metais darbas tikrai buvo baigtas. Po konsultacijų ir taisyčių Sierakauskų bičiulis profesorius B. Dybovskis atvežė rankraštį į Vilnių ir įteikė tuometiniam Vilniaus mokslo bičiulių draugijos pirmininkui Vladislavui Zahorskiui. Šis rankraštis buvo pačios Apolonijos ranka perrašytas švarraštis. Rašyti atsiminimus A. Sierakauskienę įkalbėjo H. Mosnickis. Galima daryti prielaidą, kad tai buvo susiję su sukilimo pradžios penkiasdešimties metų suaktyvėjimu 1913 metais.

Apolonijos Sierakauskienės atsiminimuose yra aprašyti XIX amžiaus 5–7-ojo dešimtmečių įvykiai Lietuvoje iš Dalevskių šeimos narių ir Ziganto Sierakausko dalyvavimo juose perspektyvos. Tai brolių Dalevskių samokslas, jų tremtis į katorgą, veikla prieš prasidedant sukilimui, sesers ir brolių dalyvavimas sukilime ir jų įkalinimas. Lygiagrečiai plėtojamas siužetas apie Ziganto Sierakausko gyvenimą. Autorė aprašo jo vaikystę, Orienburgo tremtį, sužieduotuves ir vedybas, tarnybines keliones į Londoną ir Alžyrą, galiausiai – sukilimo pradžią, Z. Sierakausko karinę kampaniją ir paskutines jo gyvenimo dienas. Skyriuje apie brolių Konstantiną cituoja jo laiškus iš Prancūzijos ir Prūsijos karo laikotarpio, o skyriuje apie brolius Pranciškų ir Aleksandrą prisimena paskutinius Pranciškaus praleistus metus Varšuvoje XIX ir XX a. sandūroje.

Skyrius „Trumpi užrašai apie 1863 m. ir keli Len-

Sukilimo dalyvių nuotraukos parodoje, buvusio kalėjimo kameroje.

P. Dumšienės nuotr.

kijos karalystės potvarkiai Lietuvoje” labai skiriasi nuo pasakojimų apie brolių ir vyro veiklą, jų charakterius. Šiame skyriuje aprašytas sukilėlių civilinių organizacijų kūrimas, mūšiai ir gyvenimas Z. Sierakausko sukilėlių stovykloje. Atsiminimų reikšmę lemia ne tik jų tematika, susijusi su svarbiausiais Lietuvos ir Lenkijos istoriniais įvykiais po padalijimų, bet ir tai, kad atsiminimų autorė artimai pažinojo pagrindinius aprašomų įvykių veikėjus. Labai vertinga atsiminimų dalis – plačiai cituojami brolių ir vyro laišakai. Kas juos perskaitys, negalės pamiršti.

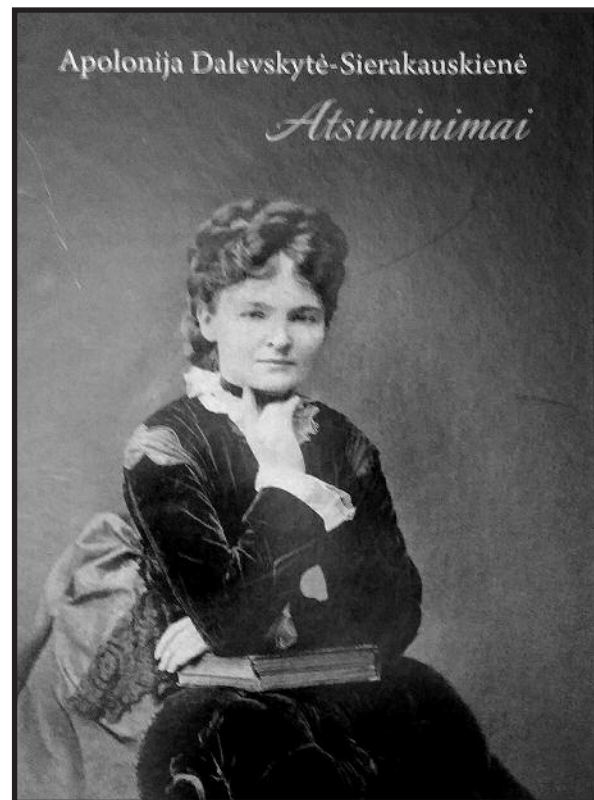
Apolonijos Sierakauskienės atsiminimai veik šimtą metų gulėjo archyvuose, jais naudojosi tik istorijos mokslo tyrėjai. Leidyba nesisekė. 1926 metais atsiminimus spaudai parengė V. Zahorskis, bet jis greit mirė, atsiminimai liko neišleisti. Ir tik praėjus daugeliui metų, kai knyga lenkų kalba jau buvo išleista ir palygintas Sierakauskienės rankraščio autografas, saugomas šiuo metu Lietuvos valstybės istorijos archyve Vilniuje, su įvairiais atsiminimų fragmentais, saugomais Lvovo, Maskvos, Varšuvos bibliotekų rankraštyuose. Rankraščio leidėjas – Lietuvos nacionalinis muziejus – pakvietė darbui talentingą kolektyvą. Atsiminimus parengė Tamara Bairašauskaitė, Jolanta Sikorska-Kulesza, Iš lenkų kalbos vertė Tamara Bairašauskaitė. Remiantis Varšuvoje 2010 metais išleistu leidimu, buvo atlikti papildomi rankraščio kopijų tyrimai ir lietuviškai išleistas pataisytas ir papildytas leidimas. Ypatingą vertę valstybės ir kultūros istorijos žinias praplėsti nutarusiam žmogui turi asmenvardžių žodynėlis (biogramos). Tai tikras enciklopedinis lobynas.

Keli štrichai „Atsiminimų“ autorės portretui

Pirmąjį išpūdį – kilnaus grožio moters – pajuntame iš „Atsiminimų“ knygos viršelio portreto.

Dvasinį šios moters portretą skaitytojams atveria jos išsakytos mintys apie savo gyvenimą. „Po daugelio metų motina manęs klausė: „Jeigu tau būtų leista iš širdies ir atminties ištrinti visą savo praeitį, koki gyvenimą norėtum sau susikurti?“

Jeigu mums brangių žmonių kankinio mirtis buvo reikalinga ir neišvengiama, jeigu krašto sunaikinimas, visos jo nelaimės ir pralietos ašaros buvo neatšaukiama istorinė būtinybė, tuomet – tokį, kurį gyvenau, ir joki kitą. Nenorėčiau ištrinti iš atminties nė vienos akimirkos, nė vieno pojūčio (o mano atmintis baisi ir negailėstinga). [...] Ir jeigu tas bausis perkūnas, kuris trenkė Dievo valia, sunaikindamas visą laimę ir gyvenimą, buvo bemaž stipresnis, nei gali ištvirti žmogaus siela, ta pati Dievo valia man leido pažinti didžiausią asmeninę laimę: mylėti kilniausią žemėje žmogų ir būti jo mylimai. [...] Racionalūs ir šaltakraujai žmonės šiandien gali

Apolonija Dalevskytė-Sierakauskienė. *Atsiminimai*. – Vilnius, 2019. Parengė Tamara Bairašauskaitė, Jolanta Sikorska-Kulesza

kritikuoti šitą mūsų praeities puslapį, priekaištauti, šaipytis ir spjaudyti ant jo, tačiau tai buvo anos kartos ir visos mūsų šeimos gyvenimo esmė [...] Jauni ir seni, visų sluoksnių žmonės jautė tą patį, turėjo vieną bendrą troškimą gyventi ar mirti, tik tai visi kartu, dėl tėvynės. Sergėdama sieloje šį atminimą suprantu pirmųjų krikščionių ikarštį ir džiaugsmingą ekstazę, kai jie dėl tikėjimo rinkosi kančią ir mirtį.”

Įvairių asmenų pastebėjimai suteikia vis kitų spalvų.

„Zigmanto Sierakausko išrinktoji, auklėta patriotinių tradicijų šeimoje, idealiai tiko lydėti vyrą per sunkų gyvenimą. Visa Dalevskių šeima – našlė motina ir keturi sūnūs bei šešios dukterys patyrė Sibiro katorgą, Sūnus Pranciškų net du kartus – po 1948 metų, ir po 1863 metų sukilimo. Titas sušaudytas 1964 metų pradžioje, Konstantinui po sukilimo pavyko pasitraukti iš Lietuvos, bet 1871 metais jis buvo sušaudytas Paryžiuje.”

Apolonija su broliais ir seserimis priklausė Vilniaus meninei išsilavinusiųjų aplinkai, pažinojo to meto elitą – dailininką Mykolą Andriolį, kompozitorių Stanislovą Moniuską ir garsų poetą Vladislavą Sirokomlę.

Nukelta į 3 psl.

ANTANAS VIENAŽINDYS

Vieną pirmųjų lietuvių meilės lyrikų Antaną Vienažindį tiesiogiai ir netiesiogiai palietė po 1863 m. sukilimo sekusios represijos – jo mylimoji Rožė Stauskaitė buvo ištremta kartu su tėvais, prijautusiais sukilėliams. A. Vienažindžio poezijoje ryškus sielvartas dėl skaudžių 1863 m. sukilimo padarinių, ištremtos mylimosios

4 daina

Kur prapuolė tas kelelis,
Kurs pro kryžių ėjo?
Kur paliko ta seselė,
Kuri man’ mylėjo?

Jau tas kelias užtverta, –
Daržas parėdyta,
Ir ašarų daug išgerta –
Sesė išvaryta!..

Eisiu, eisiu tuos namelius,
Kur ana gyveno,
Pažiūrėsiu, be nerasiu
Jos brolio nors vieno...

O gal gyvą dar tebrasiu
Seną motinėlę,
Kuri norint kiek patiešys
Pasakys dukrelę.

Jano Matejko paveikslas „Sulaikyti sukilėliai“

Ir nuėjau per laukelius,
Per žalias gireles,
Dūksaudamas vaitodamas,
Liedams ašarėles...

Oi, nelaimės! Ką aš matau?
Širdį ver kaip yla.
Numylėtoį mano vietoj
Gyvena barzdyla.

Nebėr jos brolio nė vieno –
Visi išvaryti,

Ir senutei motinėlei
Vartai uždaryti...

Oi motute motinėle,
Kur tavo dukrelė?
Gal kukuoja ten Samaroj
Kaipo gegužėlė?

Oi Dievuliau, kad galėčiau
Kaip paukščiai skraidyti,
Lėkčiau per dienas nakteles
Meilės aplankyti!..

Atkelta iš 2 psl.

Laisvos ir išdidžios Apolonijos Sierakauskienės prigimties gyvenimo kančios nesunaikino. Štai kaip po ilgų tremties ir kančių metų grįžusią į Varšuvą, ją apibūdina vieno laiško autorė: ji ne tik nuostabaus grožio, bet ir „yra įkūnyta aristokratizmo propaganda! Noriu tikėti, kad ji laikosi tvirtų, net stojiškų principų, tačiau ji juda, vaikšto, kalba ir žiūri taip, lyg Ponas Dievas būtų ją sukūręs vaikščioti persiškais kilimais, nuo vaikystės apgaubė aksomais ir šilkais, leido jai regėti tik gėles, deimantus ir grožybes. Itin originali likimo antitezė!”

Ir ne tik nepalaužė, bet ir skatino vėl, kiek leidžia išsilavinimas ir jėgos dirbti nepamirštant brolių ir vyro idėjų. Kai Apolonija Sierakauskienė jau buvo grįžusi iš Sibiro tremties ir gyveno Varšuvoje, ji ir jos sesuo Ksavera mokytojavo, vadovavo slaptajam mergaičių mokyklai, skirtai Sibiro tremtinių iš Lietuvos dukroms. Apolonija mirė Varšuvoje vos pasibaigus Pirmajam pasauliniam karui 2018 metų pabaigoje. Palaidota šeimos kape Povonzkų kapinėse.

Kas paskatino tapti sukilėliais

„Atsiminimų” skaitytojas knygoje tikrai ieškos atsakymo – kodėl geriausi išsilavinę žmonės pasiryžo eiti į sukilimą, negailėti savo gyvybės. Koks buvo to metų pažangiausių šeimų patriotinis susipratimas? Kokie pavergusios valstybės veiksmai jau pasiekdavo kritinę pakantumo ribą?

Labai įdomus yra Sierakauskienės pokalbio su

Sukilimui skirtos parodos plakatas

broliu Pranciškumi fragmentas. Apolonija brolio klausia – kas jį paskatino kurti slaptąją Lietuvos jaunimo brolybės sąjungą, O jis atsako: „Kas paveikė? Viskas. Tėvo ir motinos atsiminimai, senelio Narkevičiaus pasakojimai apie Napoleoną ir su juo susijusias didžiąsias viltis, apie skausmingai patirtą nusivylimą, asmeniniai prisiminimai apie lenkų būrius 1831 metais, Krašto nelaisvė, kankinių mirtis, plakimas lazdomis, trėmimai į Sibirą, senojo Vilniaus, jo pilies, atmintinų kalnų, buvusio universiteto pastato, išplėštų bažnyčių vaizdai, Mickevičiaus ir filaretų atminimas, žodžiu visa Lenkija ir Lietuva su visais jų išgyvenimais, šaukėsi laisvės ir teisingumo.”

Besikuriančios organizacijos šūkiai buvo darbu, tiesa ir teisingumu siekti susivienijimo ir nepriklausomybės. Sąjunga paplito visose Lietuvos ir Rusijos švietimo institucijose, bet 1848 metais šis slaptas visuomenės tobulinimo darbas nepajėgia sulaikyti 1848 metų pasirengimo ginkluotam sukilimui. Bet sukilimo pradžios planas išduodamas, ir abu Apolonijos broliai – Pranciškus ir Aleksandras – nuteisiami 15 metų Sibiro katorgos. Tuo metu motina Vilniuje rūpinasi kitų vaikų lavinimu. Keturios dukros (tarp jų ir Apolonija) baigė įvairius pensionus, o tada dar slaptuosius aukštesniuosius kursus.

Nepaisant suėmimų, trėmimų, arešto kuopų, Brolybės sąjunga nesunyko. 1861 metų maištingos nuotaikos jau rado Apolonijos brolius grįžusius iš katorgos, ją – baigusią mokslus, o netrukus Apolonijos laukė ir pirmasis susitikimas su brolio Pranciškaus bičiuliu Zigmantu Sierakausku.

Bažnytinio paveldo muziejus 10-metį pasitiko naujomis parodomis

Algis Vaškevičius

2009 metais Vilniaus Šv. arkangelo Mykolo bažnyčios ir bernardinų vienuolyno ansamblyje duris visuomenei atvėrė Bažnytinio paveldo muziejus. Įkurtas Vilniaus arkivyskupijos iniciatyva ir lėšomis per tuos metus jis sukaupė unikalią kolekciją. Minėdamas įkūrimo dešimtmetį muziejus gruodžio pradžioje pristatė ne tik naujus eksponatus ir dvi parodas, bet ir atvėrė dar nematytas erdves ir ekspozicijas.

Šv. arkangelo Mykolo bažnyčios ir buvusio bernardinų vienuolyno statybą ir puošimą Vilniuje rėmė Leonas Sapiega, vienas garsiausių XVI–XVII a. Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės didikų. Vienuolyne įsikūrė griežtą klauzūrą priėmusios seserys bernardinės. Bažnyčia tapo ne tik maldos namais, bet ir Sapiegų giminės mauzoliejumi.

Nors vienuolyno istorijoje netrūko dramatiškų įvykių ir atsinaujinimo tarpsnių, ansamblis nuo pastatymo laikų nedaug kuo pasikeitė ir išlaikė pirmąją savo struktūrą. Tai retas Vilniaus renesan-

Stenduose pristatoma septyniolika Vilniaus vienuolių ir jų sukauptos vertybės

sinės ir ankstyvojo baroko architektūros pavyzdys. Šios bažnyčios pašventinimo iškilmės įvyko 1629 metais.

Mūsų dienas pasiekė renesansinis spalvoto marmuro didysis altorius, kurio sukūrimui Leonas Sapiega nepagailėjo 25 tūkstančių auksinų. Bažnyčioje išliko keturi XVII a. pirmos pusės Sapiegų giminės antkapiai, liudijantys užsakovų galią, turtą ir subtilų meninį skonį. Didžiausias ir vienintelis Lietuvoje išsaugotas marmurinis renesansinis Leono Sapiegos ir jo žmonų Daratos Firlėjūtės bei Elzbietos Radvilaitės antkapis stebina savo dydžiu ir dekoru gausa. Sovietmečiu buvo sunaikinti bažnyčios šoniniai altoriai ir sakykla.

Bažnytinio paveldo muziejaus saugyklose saugoma didžiausia ir Lietuvos mastu vertingiausia liturginės tekstilės kolekcija: aukso siūlais siuvinėtos kapos, batukai, kontušai. Čia pat ir restauravimo dirbtuvės, kuriose jie prižiūrimi ir tvarkomi, ir nauja paroda, liudijanti restauratorių darbo svarbą.

2013 m. pradėjo veikti Bažnytinio paveldo muziejaus tekstilės restauravimo dirbtuvės, kurioms vadovauja Indraja Kubilytė, jai talkina Vidmantė Narvidaitė. I. Kubilytė tekstilės restauravimo žinių sėmėsi vienos žymiausių Vokietijos restauratorių Ulrike's Reichert dirbtuvėse Kelne, kur kasmet atlieka mėnesio stažuotę, o šį bendradarbiavimą remia Kelno arkivyskupija.

Parodos stenduose galima pamatyti, kaip vienas ar kitas objektas atrodė iki ir po restauravimo ir koks svarbus yra restauratorių darbas. Relikviorių, arnotų ir kitų daiktų istoriją ir būklę iki restauravimo taip pat liudija nuotraukos.

Pats seniausias šios parodos eksponatas – XVI-

prieš atidarant šią parodą sakė Bažnytinio paveldo muziejaus vadovė, menotyrininkė, tapytoja Sigita Maslauskaitė.

Pasitinkant muziejaus įkūrimo 10-mečio jubiliejų,

duris atvėrė ir nauja erdvė buvusiose bernardinų patalpose, palėpėje, kur pristatomas dabar Vilniaus vienuolių palikimas – čia pradėjo veikti nuolatinė ekspozicija „Dangaus miestas. Vilniaus vienuolių palikimas Bažnytinio paveldo muziejaus rinkiniuose”.

Ši ekspozicija pristato septyniolikos Vilniaus vienuolių istoriją ir meno vertybes: nuo pirmųjų XIV a. įsikūrusių vienuolių – pranciškonų ir dominikonų – iki XVIII a. vidurio į sostinę atvykusių šaričių. Kai kurių vienuolių, tarp jų bazilijonų, vizičių, regulinių atgailos kanauninkų palikimas menkiau išlikęs, ekspozicijoje iliustruojamas tik pavieniais objektais, o benediktinių, bernardinų, jėzuitų istoriją liudija dešimtys eksponatų, nes jų

XVII a. stula. Restauratorės darbo svarbą pa-

rodo iš sudilusių skutų atkurta XIX a. procesijų vėliava, iš nebūties prikeltas XVIII a. relikvijorius ir į vieną visumą sugrąžintos, sovietmečiu padalintos kontušo juostos dalys. Eksponatai iki restauravimo buvo apgadinti graužikų, taip pat kandžių.

„Restauruotus, senuosius dalykus labai nelengva parodyti taip, kad jie būtų „perskaityti” iš pirmo karto. Reikia trupučio pastangų, bet vis tiek keliame kartelę ir tai pasiteisina”, –

prieš atidarant šią parodą sakė Bažnytinio paveldo muziejaus vadovė, menotyrininkė, tapytoja Sigita Maslauskaitė.

Pasitinkant muziejaus įkūrimo 10-mečio jubiliejų,

duris atvėrė ir nauja erdvė buvusiose bernardinų patalpose, palėpėje, kur pristatomas dabar Vilniaus vienuolių palikimas – čia pradėjo veikti nuolatinė ekspozicija „Dangaus miestas. Vilniaus vienuolių palikimas Bažnytinio paveldo muziejaus rinkiniuose”.

Ši ekspozicija pristato septyniolikos Vilniaus vienuolių istoriją ir meno vertybes: nuo pirmųjų XIV a. įsikūrusių vienuolių – pranciškonų ir dominikonų – iki XVIII a. vidurio į sostinę atvykusių šaričių. Kai kurių vienuolių, tarp jų bazilijonų, vizičių, regulinių atgailos kanauninkų palikimas menkiau išlikęs, ekspozicijoje iliustruojamas tik pavieniais objektais, o benediktinių, bernardinų, jėzuitų istoriją liudija dešimtys eksponatų, nes jų

yra išlikę labai daug.

Šios parodos rengėjai pabrėžia, kad būtina pamatyti prieš dvejus metus netikėtai atrastą, jėzuitų iniciatyva 1850 m. sukurta Šnipiškių koplyčios Jėzaus skulptūrą, per stebuklą Karmelitų ordinui priklausiusioje Šv. Jurgio bažnyčioje išlikusį 1760–1765 m. paveikslą „Švč. Mergelės Marijos ir šv. Juozapo sužadėtuvių” ir didžiąją Bernardinų bažnyčios monstranciją (XVI a. II pusė – XVII a. pradžia), kuri, užkasta vienuolyno darže, pergyveno 1655 m. rusų kariuomenės šeiminkavimą Vilniuje.

„Dangaus miestu” pavadintoje parodoje svarbi yra ne tik vienuolių eksponatų vertė, bet ir pačios istorijos. Čia greta eksponuojama ir elgetos dovana bažnyčiai, ir mėsinių cecho dovanota komunijinė, ir Šv. Rapolo bažnyčios rūsiuose netikėtai aptikta Palūšės bažnyčios taurė, ir kiti įdomūs eksponatai.

Pagrindinė ir didžiausia naujai atidaryta paroda šiame muziejuje skirta mažiau tyrinėtai sričiai – šiuolaikinio meno kūriniais bažnyčiose. Čia galima pamatyti žinomų menininkų darbus, sukurtus maldos namams nuo 1990 metų iki pat 2019 metų. Paroda pavadinta „Šiuolaikinio meno keliai į bažnyčias: 1990–2019”.

Nukelta į 6 psl.

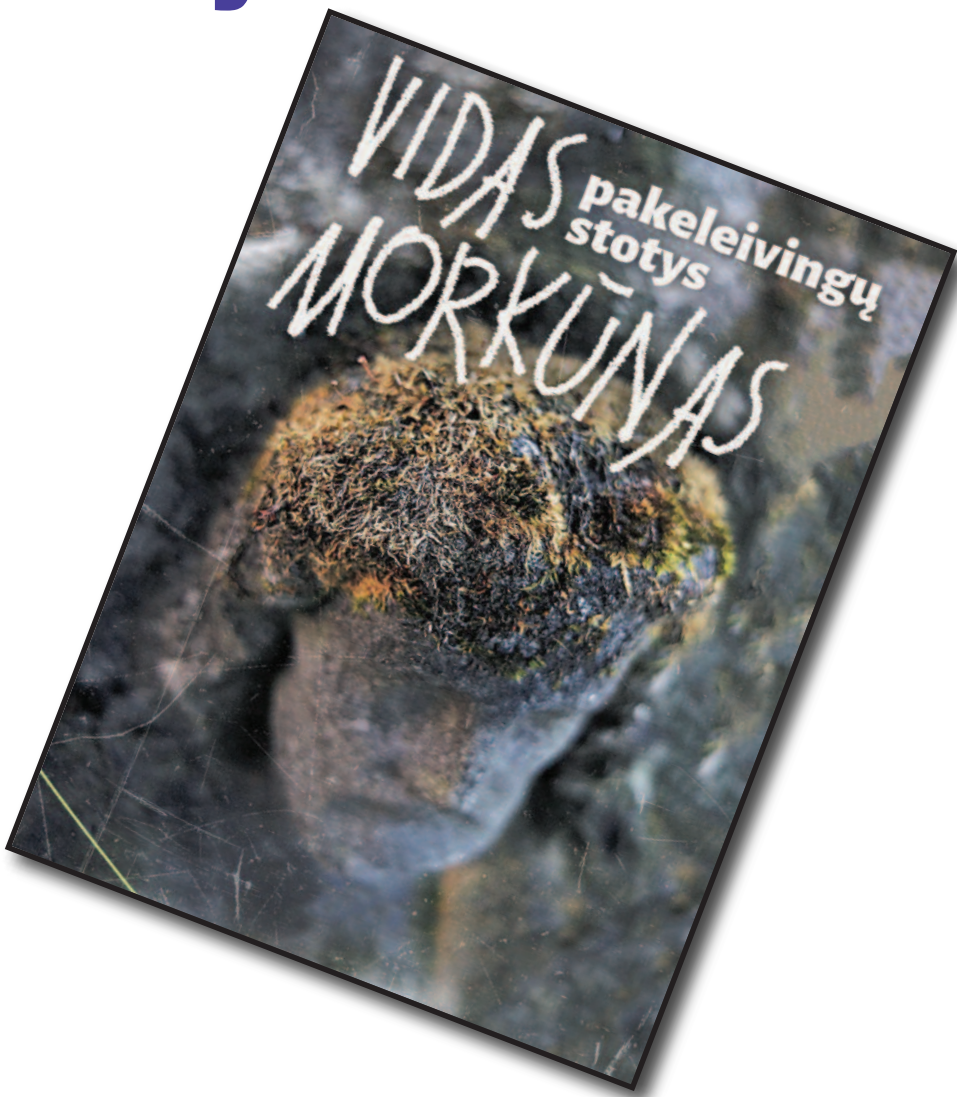

Parodoje galima pamatyti, koks svarbus yra restauratorių darbas.

A. Vaškevičiaus nuotr.

METŲ KNYGŲ RINKIMAI

Vidas Morkūnas

Pakeleivingų
stotys

* * */ankstybieji

Kai Artūras L. sudegė, kažkas pasirūpino vargano jo būsto langą užtaisyti juoda plastikine plėvele. Bet pirmiau degesėje apsilankė policininkai, čionykštis žurnalistas su fotoaparatu, benamiai.

Paskui vaikai parodė man nuotrauką laikraštyje, nelaimių skyrelyje: įjuodusiame kambaryje, suodžiuose tarp styrančių lovos spyruoklių panarinės galvą sėdi sudegėlis akinamai baltais marškiniais. Kažin, ar pats fotografas matė, ką pagavęs?

Kartais tame kambaryje nei iš šio, nei iš to sukykla nuožmus vėjas. Draskydamas jau ir šiaip palaikę plėvelę, išsiveržia pro langą laukan, išnešioja po visą kvartalą paišus. Štai ir dabar matau juos sūkuriuojant palei pliką gruodą, girdžiu lange įnirtingai plazdant juodas driskanas.

* * */turtingosios

Laiptai ten buvo nuzulinti. Sienos – pilkos. O gal ir tamsiai žalios. Vėliau pati stebėjosi neįsiminusi. Pertą jaudulį... Tarp laiptatakių iki pat viršutinio aukšto lubų buvo įtaisytas vielinis tinklas. „Kam tas tinklas?“ – iš karto nesumojo ji. Širdis daužėsi kaip patrakusi. Kol užkopė iki viršaus, ko tik ji nespėjo

prisigalvoti... Esą žemyn lipti jau nebeteks. Esą įžengs pro sunkias, pilkas arba žalias duris ir nebeįsis. Niekas jos neišleis.

Durys trečiame aukšte buvo baltos. Bet iš tiesų sunkios. Geležinės. Su akute. Įvidų niekas jos neįsileido. Skambutis anapus sudžeržgė raižiai, piktai. Ji išgirdo žingsnius, pasijuto stebima pro akutę. Durys sutrinksėjo, sugirgždėjo ir prasivėrė. Ji pasisveikino ir atkišusi savo nešulį, paaiškino, na tikriausiai, vos išlemeno atnešusi ligotiesiems žmonėms... karštų, pačios keptų bandelių. Visiems. Ypač tiems, kurių niekas nelanko. Žilstelėjęs vyriškis suskalbtu baltu chalatu žiūrėjo į ją išpūtęs akis. Bandelės paėmė dvejodamas. Durys trančiai užsivėrė.

Žemyn ji lipo kiek apsiraminiusi. Už grotuoto langelio tarp aukštų subolavo dangus. Ji nenumanė, kad bandelės taip ir ataus poste neparagautos. Vėliau sanitarai, ieškodami nuodų ar kokio užginto daikto, išknebinės jas iki paskutinio lašinuko.

* * */bedalės

Rytą, nuo virkščių raškydama išpampusias ankštis, vieną ji išaižė ir, nė akies neužmetusi, susižėrė žirnius į burną. Paskui visą dieną spjaudėsi. Vis atrodė, kad mažutytės, balkšvos kirmėlaitės rangosi tarp dantų, ant liežuvio. O juk buvo įsitikinusi, kad jos žirniai niekada nekirmija.

Prisėdusi pavėsinėje sunkiai atsiduso. Pajuto atsėlinant vakarinį apmaudą. Visi dienos darbai, kuriais dar ką tik didžiavosi, pasirodė bergždi, nebūtini, visos pastangos tuščios. Staiga ji išsigando padėkos taip ir nesulauksianti.

Visą gyvenimą plėšėsi dėl sutuoktinio, dėl dukters, dėl anūkų – bet ne iš meilės, ne iš sielos dosnumo, o tik genama nepasotinamo poreikio parodyti, kad pasaulis bejos, tokios svarbios ir visiems reikalingos, niekaip neišsiverstų. Suvokti, kad jei ne tas niekingas akstinas dėl kito, net artimiausio žmogaus nė piršto nepajudintų, ji negalėjo ir nė už ką nebūtų pripažinusi. Buvo ne iš tų, kas artinantis paskutinei valandai kamuojasi nebegalėdamas atitaisyti kitiems pridarytų skriaudų, išdalyti skolų. Apie tą paskutinę valandą retsykliais pagalvodavo ir ji. Malonu būdavo įsivaizduoti, kaip kilniai, prieš amžiams užmerkdamas akis, atleis kai kuriems nedėkingiesiems. Žinoma, ne visiems.

Prie šulinio ji pasiskalavo burną – prakeikti žirniai! – ir, išspjovusi vandenį į žolę, vėl atsiduso.

Atodūsis buvo jos kalbos dalis.

* * */bedaliai

Bolius A. panarinės galvą sėdėjo ant plytgalių krūvelės prie stebuklingai išlikusios viralinės. Troba buvo sudegusi lig pamatų. Jis jautė vis dar rusenant ilgesnius barzdos šerius, raitantis plaukų galiukus ant pakaušio. Būtų pakakę brūkstelėti rankove, bet nerūpėjo. Perstėjo akis. Po žliuginą kiemą baigę darbą vaikščiojo ugniagesiai, rankiojosi savo mantą. Greitoji buvojau išvažiavusi. Aitriai trenkė degėsiais ir drėgme. Staigiai pasisukęs vėjas po purvynę nešiojo suodžius, kažkokius nesudegusius draiskalus. Kaimynuose, vienoje ir kitoje pusėje, ilgesingai kaukė šunys. Bolius A. išsiėmė aplamdytą pakelį cigarečių ir vėl užsirūkė.

„Aukšinis feniksas“ – kultūrai, atgimstančiai iš pelenų

Vilniaus rotušėje įteiktos „Aukšinio fenikso“ skulptūrėlės

„Aukšinio fenikso“ nominantai ir jų teikėjai.

L. Vasiliauskaitės-Rožukienės nuotr.

Laimutė Vasiliauskaitė-Rožukienė

Tradiciškai nuo 2012 m. Lietuvos kultūros centrų asociacija kasmet penkiomis nominacijomis apdovanoja labiausiai regioninei kultūrai nusipelnčius asmenis (merus, pramonės, verslo ir visuomenines organizacijas, žurnalistus, aukštojo mokslo įstaigas, vadybininkus, meno kolektyvų vadovus, kultūros ir meno kūrėjus). Šiemet pristatyta daugiau nei 50 pretendentų.

Skulptūrėlė „Geriausiam metų kultūros ir meno kūrėjui“ įteikta dailininkui, kultūros centro *Dusetų dailės galerija* direktoriui Alvydui Stauskui, „Metų kultūros politikui“ – Panevėžio rajono savivaldybės merui Povilui Žaguniui, „Geriausiam metų kultūros centro vadovui“ – Skuodo rajono kultūros centro direktoriui Vidmantui Valinskiui, „Geriausiam metų kultūros centro partneriui“ – Lietuvos muzikos ir teatro akademijos Klaipėdos fakulteto Teatro katedrai ir „Metų kultūros rėmėjui“ – UAB „Sidonas ir Ko“ (generalinio direktoriaus Antano Dargio vardu atsiėmė Donatas Dargis). Nominacijas teikė LR kultūros ministras Mindaugas Kvietkauskas, LNOBT generalinis direktorius Jonas Sakalauskas, Lietuvos savivaldybių asociacijos direktorė Roma Žakaitienė, Lietuvos nacionalinio kultūros centro direktorius Saulius Liau-

sa, Seimo narys Jonas Jarutis.

Renginį pagerbė Lietuvos Respublikos Prezidentas Gitanas Nausėda. Jis kalbėjo: „Kultūros centrai, išsidėstę šalies miestuose ir miesteliuose, yra tikrieji švyturiai, kurie skleidžia kultūros šviesą ir šilumą atokiausiuose Lietuvos kampečiuose. Čia savo uostą randa tūkstančiai įvairių žanrų meno kolektyvai ir dešimtys tūkstančių jų dalyvių. Čia kultūra įgauna prasmę – ji jungia, buria bendruomenę“.

Ministro Pirmininko vardu šventės dalyvius pasveikino jo patarėja Unė Kaunaitė. Kultūros centrų kolektyvai dažnai yra Lietuvos ambasadoriai už jos ribų, o jų vadovai – nenuilstantys derybininkai, kalbant apie rėmėjų paieškas. Yra politinė kultūra, tačiau yra ir kultūros politika: toks yra meno mecenatas, kultūros globėjas, 15 metų einantis mero pareigas Panevėžio meras, šie-

met pelnęs skulptūrėlę „Metų kultūros politikui“ (be jo nebūtų nutūpusių net 13 „Aukšinio fenikso“ paukščių!)

Ceremoniją vedė aktorius, Nacionalinio Kauno dramos teatro generalinis direktorius Egidijus Stancikas. Koncertavo saksofonininkas Petras Vyšniauskas. Vakaro metu nepailstamai grojo Plungės kultūros centro simfoninis orkestras: ir besisukant palubėje Šakių kultūros centro cirko mokyklos gimnastėms, ir atliekant piruetus Jonavos šokių klubo „Bonus“ šokėjams (Rugilei Monginaitei ir Matui Lukašovui) ar atliekant šlagerius dainininkui Mindaugui Rumšui. Netikėtai renginio viduryje laikinai dingus elektrai, Plungės muzikantai grojo žiūrovų mobiliųjų telefonų šviesoje.

Simboliškai apdovanojimo nugalėtoją paskelbęs Lietuvos Respublikos kultūros ministras Mindaugas Kvietkauskas dėkojo visoms kultūros centrų bendruomenėms, kurių dėka išsibėbia kultūros šviesa, jos palaiko ir įkvepia gyvybę kultūrai, kuri kaip feniksas prisikelia iš pelenų.

Dainuoja Mindaugas Rumšas, o Plungės kultūros centro simfoniniam orkestrui diriguoja Paulius Lygnugaris

Bažnytinio paveldo muziejus

Atkelta iš 4 psl.

Šios parodos kuratorės Sigita Maslauskaitė-Mažylienė ir Birutė Valečkaitė teikia, kad ji tarsi įkūnija Bažnytinio paveldo muziejaus misiją – kalbėti visuomenei apie krikščionišką paveldą, padėti atrasti ir suprasti jo turtingumą, reikšmę Lietuvos kultūrai. Mažiausiai pažįstama ir vertinama šio paveldo dalis yra šiuolaikinis sakralus menas. Pasak jų, situacija problematiška – šiuolaikinio meno kūrėjai ir mėgėjai nėra linke jo ieškoti bažnyčiose, o tikintieji maldos namų erdvėje atsi-randančius naujus kūrinius neretai mato kaip iššūkį Bažnyčios tradicijai.

Dėl šios įtampos nuo Nepriklausomybės atkūrimo kokybiškų, gilių menininkų ir užsakovų intencijas išreiškiančių šiuolaikinio meno kūrinių kelias į Lietuvos bažnyčias buvo sunkus. Atrodytų, kad jį tiesti stengėsi vos kelias atsidavusių entuziastų, o kiekvienas bažnyčių erdvę pasiekęs ir joje išlikęs kūrinys galėjo atsirasti tik laimingai sutapus autoriaus ir užsakovo intencijoms.

Eksponatai pasakoja, kaip ir koks šiuolaikinis menas pasiekia bažnyčias

Parodoje pristatomos šiuolaikinio meno kūrinių kelias į Lietuvos bažnyčias ir koplyčias atvėrusios parapijų, vienuolių bendruomenių, kunigų ir pasauliečių mecenatų iniciatyvos. Eksponuojami kūriniai atsirado šioms ini-

ciatyvoms sutapus su menininkų atvirumu sakralaus pobūdžio užsakymams arba asmeniniu noru kurti krikščionybės tema.

„Parodoje pristatomo laikotarpio priešistorė – 600 metų Lietuvos krikšto jubilėjaus šventimo ir Jurgio Matulaičio beatifikacijos įžiebtas Bažnyčios kultūrinio gyvenimo pagyvėjimas, prasisėjęs 1987 metais. Sovietinių represijų ir antibažnytinės politikos nustumtiems į viešojo gyvenimo paraštes tikintiesiems šie įvykiai leido pasijusti reikšminga Visuotinės Bažnyčios dalimi. Atgimimo nuotaikas atliepė tikinčiųjų ben-

druomenių entuziazmas atstatant ir puošiant sovietmečiu nusavintus maldos namus, taip pat poreikis statyti naujas bažnyčias.

1990 m. kovo 11 d. atkūrus Lietuvos nepriklausomybę buvo atgauta religinė

ir kūrybinė laisvė. Nenuostabu, kad pasukui išpūdingai suklestėjo religinis gyvenimas ir įvyko naujų bažnyčių statybų bumas. Tuo metu prasidėjęs restitucijos procesas garantavo Bažnyčios teisę atsiimti iki Antrojo pasaulinio karo jai priklausiusius pastatus, juose įsikūrė parapijos ir sugrįžusios vienuolių bendruomenės. Visi šie veiksniai lėmė praktinį poreikį tinkamai įrengti maldos namus, nors šio tikslo įgyvendinimui neretai trūko teorinių ir praktinių žinių, taip pat lėšų.

Bažnyčių erdvei skirtų meno kūrinių užsakymai ženkliai sumažėjo XXI a. pradžioje: sakralus menas tuo metu buvo kuriamas baigiant anksčiau pradėtus darbus, pavienių užsakovų ar asmenine menininkų iniciatyva. Naujausias (ir todėl sunkiai įvertinamas) pokytis – tai naujų palaimintųjų ir šventųjų atvaizdų kūrimo banga XXI a. 2-ojo dešimtmečio pabaigoje. 2014–2019 m. šv. Jono Pauliaus II, šv. Motinos Teresės, palaimintųjų Jurgio Matulaičio, Mykolo Giedraičio, Teofilijaus Matulionio atvaizdai papuošė daugelį Lietuvos bažnyčių. Neretai šių šventųjų atvaizdų sukūrimas patikėtas ne Lietuvos menininkams, tačiau turime ir parodoje rodomė įdomius mūsų menininkų kūrinius“, – teigia šios parodos rengėjai.

2019 metų „Kultūros“ turinių rodyklė

Asmenybės

Babonaitė – Paplauskienė, Virginija. „Absurdiška-me gyvenime žmogus pats kuriasi prasmę“ (A. Landsbergis). – 2019.07.27, Nr.30.

Babonaitė-Paplauskienė, Virginija. „Maironio muziejui, kuris jau virto mano namais...“ (A. Landsbergis). – 2019.07.12, Nr.28. – 2019.07.20, Nr.29.

Babonaitė-Paplauskienė, Virginija. „Vėjas“ – įdomus daiktas, šviežias ir...mums naujiena“ (A. Landsbergis). – 2019.03.09, Nr.10.

Bagdonavičius, Vacys. Vydūno metų užmojai, pasiekimai, svarba. – 2019.04.13, Nr.15.

Erla. Janina Jovaišaitė - mūsų kultūros istorijos dalis. – 2019.07.14, Nr.32.

Peleckis-Kaktavičius, Leonas. Abu turėjo slapyvardžius ir numerius (Vyšniūnai). – 2019.03.16, Nr.11.

Peleckis-Kaktavičius, Leonas. Atskleisti savo paslaptį nesiryžo net geriausiame draugui (V. Tamašauskas). – 2019.09.28, Nr.34.

Peleckis-Kaktavičius, Leonas. Biblioteka – garbingiausia atkurtų namų vieta (Plechavičiai). – 2019.02.02, Nr.5.

Peleckis-Kaktavičius, Leonas. Debesys virš geležinkelio bėgių (K. Jankauskas). – 2019.10.05, Nr.35. – 2019.10.12, Nr.36.

Peleckis-Kaktavičius, Leonas. Gyvenimas – kaip grifelinė lentelė (A. Stakėnas). – 2019.03.23, Nr.12.

Peleckis-Kaktavičius, Leonas. Keturi broliai – keturi partizanai (Mociai). – 2019.02.09, Nr.6.

Peleckis-Kaktavičius, Leonas. Klemensas Kučinskas mėgo pabendrauti ir su Tado Blindos proanūke. – 2019.03.02, Nr.8.

Peleckis-Kaktavičius, Leonas. Kodėl lietuvaitės akys liūdnos? (R. Dichavičius). – 2019.05.18, Nr.20. – 2019.05.25, Nr.21. – 2019.06.01, Nr.22.

Peleckis-Kaktavičius, Leonas. Pasaulio teisuolis gyveno Kužiuose (V.Požela). – 2019.02.23, Nr.8.

Peleckis-Kaktavičius, Leonas. Teodoras (T. Kilikevičius). – 2019.04.27, Nr.17.

Peleckis-Kaktavičius, Leonas. Tėvų likimas (L. Mockus). – 2019.06.22, Nr.25.

Peleckis-Kaktavičius, Leonas. Stasio Karanausko mįslė. – 2019.12.14, Nr.45. – 2019.12.21, Nr. 46.

Kochanskytė, Virginija. Netikėtas susitikimas su Vincu Kudirka. – 2019.03.30, Nr.13.

Kriaučiūnas, Romualdas. Asmeniškai prisiminimai apie Vytautą Vygantą. – 2019.04.20, Nr.16.

Mikelaitis, Gediminas. Dievo tarnas kunigas Alfonsas Lipniūnas – šventas žmogus. – 2019.05.11, Nr.19.

Mikelaitis, Gediminas. Kunigas Izidorius Tamošaitis – mąstytojas apie žmogų ir tautą. – 2019.07.14, Nr.32.

Mikelaitis, Gediminas. Kun. Vytautas Bagdanavičius – kūrybingas intelektualas. – 2019.01.05, Nr.1.

Petraitytė, Astrida. J.E. Valdas Adamkus – Neringos miesto garbės pilietis. – 2019.07.20, Nr.29.

Petraitytė, Astrida. „Neprofesionalieji“ mūsų didvyriai (V.Terleckas). – 2019.11.16, Nr.41.

Vaškevičius, Algis. Lietuvos kultūros atašė Karaliaučiuje Raminta Gecevičienė: „Tai buvo sunkūs ir įdomūs darbo metai“. – 2019. 11.09, Nr.40.

Vaškevičius, Algis. Rašytojas Valdas Papievis: „Paryžius manęs nepaleidžia“. – 2019.10.05, Nr.35.

Dailė

Indreika, Gediminas. Nesenstantis Bronės Jameikienės menas. – 2019.02.02, Nr.5.

Petraitytė, Astrida. Įsiminkime: Stanislovas Bohušas-Sestšencevičius. – 2019.12.07, Nr.44.

Vasiliauskaitė-Rožukienė, Laimutė. Dvipusiai Lino Katino paveikslai Antakalnio galerijoje. – 2019.03.16, Nr.11.

Vasiliauskaitė-Rožukienė, Laimutė. Kantrybės, tylos ir sustabdyto laiko kūryba. – 2019.05.18, Nr.20.

Vasiliauskaitė-Rožukienė, Laimutė. Keramikos ir akvarelių paroda Salve! – 2019.10.19, Nr.37.

Vasiliauskaitė-Rožukienė, Laimutė. Kinų šeji: rinkiniai kūriniai iš Kinijos nacionalinio dailės muziejaus. – 2019.03.30, Nr.13.

Vasiliauskaitė-Rožukienė, Laimutė. Litvakas tapytojas, kurį domina pasaulio mitologija. – 2019.06.08, Nr.23.

Vasiliauskaitė-Rožukienė, Laimutė. Vytauto Brėdikio radinių menas. – 2019.05.18, Nr.20.

Vaškevičius, Algis. Australijos lietuvės Evos Kubos tapybos darbų paroda – pirmąkart Lietuvoje. – 2019.01.12, Nr.2.

Vaškevičius, Algis. Mykolo Žilinsko dailės galeri-

joje – vienintelė Lietuvoje XX a. pradžios belgų dailės ekspozicija. – 2019.04.20, Nr.16.

Žemaitytė, Aldona. Atsigręžus į senąjį Vilnių. - 2019.04.20, Nr.16.

Žemaitytė-Petrauskienė, Aldona. Grožio gaudytoja Gražina. – 2019.01.05, Nr.1.

Žemaitytė, Aldona. Šviesusis Gražinos pasaulis. – 2019.12.14, Nr.45.

Esė

Mendeika, Petras. Visi mes – Vasario 16-osios vakai. – 2019.02.16, Nr.7.

Šerelytė, Renata. Advento kelias. – 2019.12.14, Nr.45.

Šerelytė, Renata. Amžinojo rudens burtai. – 2019.09.06, Nr.31.

Šerelytė, Renata. Dėkingumo dovana. – 2019.11.30, Nr.43.

Šerelytė, Renata. Drungnieji. – 2019.12.07, Nr.44.

Šerelytė, Renata. Estetinio intereso būtinybė. – 2019.07.13, Nr.28.

Šerelytė, Renata. Garuojantys žodžiai. – 2019.06.01, Nr.22.

Šerelytė, Renata. Gyvenimas pagal madą. – 2019.10.12, Nr.36.

Šerelytė, Renata. Ilgesingos sutemos. – 2019.10.19, Nr.37.

Šerelytė, Renata. Kai persivalgai literatūros. – 2019.02.09, Nr.6.

Šerelytė, Renata. Kas lieka po knygų mugės. – 2019.03.02, Nr.9.

Šerelytė, Renata. Kančios atmintis. - 2019.07.06, Nr.27.

Šerelytė, Renata. Kartokas nepritekliaus žavesys. – 2019.04.20, Nr.16.

Šerelytė, Renata. Katedros slėpinys. - 2019.04.27, Nr.17.

Šerelytė, Renata. Keliautojas iš praeities. - 2019.03.16, Nr.11.

Šerelytė, Renata. Kelionės mintyse ir sapnuose. – 2019.09.14, Nr.32.

Šerelytė, Renata. Kryžiaus begalybė. – 2019.02.02, Nr.5.

Šerelytė, Renata. Kova niekada nesibaigia. – 2019. 07.27, Nr.30.

Šerelytė, Renata. Labirintas ir centras. - 2019.01.26, Nr.4.

Šerelytė, Renata. Maloningosios buveinės. – 2019.03.09, Nr.10.

Šerelytė, Renata. Mėnulio virpesys. – 2019.01.05, Nr.1.

Šerelytė, Renata. Medis žemėje ir danguje. – 2019.11.09, Nr.40.

Šerelytė, Renata. Motinos rankos. – 2019.05.04, Nr.18.

Šerelytė, Renata. Mus visus jungiantis žmogiškumas. – 2019.11.23, Nr.42.

Šerelytė, Renata. Naujo žmogaus sukūrimas. – 2019.04.13, Nr.15.

Šerelytė, Renata. Nė mažiausios dalelytės pragaro. – 2019.01.12, Nr.2.

Šerelytė, Renata. Neplaukti pasroviui. - 2019.11.16, Nr.41.

Šerelytė, Renata. Nesusireiškinkime. – 2019.05.25, Nr.21.

Šerelytė, Renata. O trapioji žmogaus širdie... – 2019. 12.21, Nr.46.

Šerelytė, Renata. Reikšmingi ir nereikšmingi dalykai. – 2019.09.21, Nr.33.

Šerelytė, Renata. Paukštelis pievoje. – 2019.06.15, Nr.24.

Šerelytė, Renata. Pilnaties metas. – 2019.03.30, Nr.13.

Šerelytė, Renata. Senos knygos, seni dalykai. – 2019.10.05, Nr.35.

Šerelytė, Renata. Sielos pripildymas. – 2019.02.23, Nr.8.

Šerelytė, Renata. Sustojusios akimirkos palaima. – 2019.06.08, Nr.23.

Šerelytė, Renata. Šaltinis, kuris neišsenka. – 2019.04.06, Nr.14.

Šerelytė, Renata. Šypsenos taikiklyje. – 2019.01.19, Nr.3.

Šerelytė, Renata. Tamsus laiko apstumas. – 2019.06.29, Nr.26.11. 0

Šerelytė, Renata. Tegu žodžiai atitinka darbus. – 2019.05.18, Nr.20.

Šerelytė, Renata. Tylioji Lietuva. - 2019.06.22, Nr.25.

Šerelytė, Renata. Tylos estetika. – 2019.09.28, Nr.34.

Šerelytė, Renata. Vėlinių šokėjas. – 2019.11.02, Nr.39

Šerelytė, Renata. Žemės druska. – 2019.03.23, Nr.12.

Šerelytė, Renata. Žvaigždės spindulys. – 2019.12.28, Nr. 47.

Žemaitytė, Aldona. Gailestingieji. – 2019.10.26, Nr.38.

Žemaitytė, Aldona. (Ne) atsisveikinimas. - 2019.07.20, Nr.29.

Žemaitytė, Aldona. Sumaištis, maišatis ar gyvenimas. – 2019.05.11, Nr.19.

Etnografija, fotografija

Petraitytė, Astrida. Privalomos istorinės studijos besidomintiems Vilniaus fotografu. – 2019.03.02, Nr.9.

Vasiliauskaitė-Rožukienė, Laimutė. Paveldo sodų stotelės. – 2019.06.08, Nr.23.

Vasiliauskaitė-Rožukienė, Laimutė. Kupiškėnai geri žmonas, jų tiesūs kelialiai. – 2019.06.29, Nr.26.

Vasiliauskaitė-Rožukienė, Laimutė. Vilniaus praeities vaizdai. – 2019.03.23, Nr.12.

Vaškevičius, Algis. Baltų mitologijos parke – pažintis su senaisiais baltų dievais. – 2019.09.07, Nr.31.

Vaškevičius, Algis. Marijampolėje – fotografo Algimanto Kezio „Išviečių portretai“. – 2019.04.13, Nr.15.

Vaškevičius, Algis. Parodoje „Svetur“ – kelių kartų užsienio lietuvių fotografų darbai. – 2019.02.02, Nr.5.

„Draugo“ šeštadieniniam priedui - 70

„Draugo“ priedui – 70. - 2019.06.13, Nr.28.

„Draugui“ – 110, šeštadieniniame priedui „Kultūra“ – 70. – 2019.07.20, Nr.29.

„Draugui“ - 110, šeštadieniniame priedui „Kultūra“ - 70. – 2019. 07.27, Nr.30.

Istorija

Dumšienė, Perpetua. Dvasiniai Fribūro vaikai. - 2019.10.05, Nr.35.

Dumšienė, Perpetua. „Šiam pasaulyje niekas nedingsta, niekas nenuėina veltui.“ – 2019.12.28, Nr.47.

Mikelaitis, Gediminas. Generolo Jono Žemaičio-Vytauto metai ir grumtynės dėl partizanų reikšmės. – 2019.06.22, Nr.25.

Peleckis-Kaktavičius, Leonas. Kaip šiauliuose per spalio šventes suplevėsavio lietuviška trispalvė. – 2019.11.16, Nr.41.

Mendeikaitė, Ieva Marija. Lietuvos mūrai. – 2019.10.26, Nr.38.

Narušienė, Regina. Valdovų rūmai – mūsų valstybės simbolis. – 2019.1.09, Nr.40.

Petraitytė, Astrida. Baltijos šalių autoritariniai režimai: žvilgsnis iš Vokietijos. – 2019.05.04, Nr.18.

Petraitytė, Astrida. Istorinis liudijimas apie kuni-gaikščių Radvilų galybę. – 2019.10.19, Nr.37.

Petraitytė, Astrida. Mūsų išievių tautinė katalikybė. – 2019.11.23, Nr.42.

Šerelytė, Renata. Deimantų vainikas partizano galvai. – 2019.11.02, Nr.39.

Šimkutė-Pocienė, Lidija. „Nea Hellas“ keleiviai atšventė 70 metų jubiliejinę sukaktį. – 2019. 05.04, Nr.18.

Vasiliauskaitė-Rožukienė, Laimutė. Nepramintais Katedros požemių takais. – 2019.11.16, Nr.41.

Vasiliauskaitė-Rožukienė, Laimutė. Vilniaus Rasų kapinės – epochų veidrodis. – 2019.12.07, Nr.44.

Vaškevičius, Algis. 1918 – 1920 metų savanorių atminimas ir istorijos pamokos. – 2019.05.25, Nr.21.

Žukauskienė, Deimantė. Argentinos lietuvių laikraštis „Laikas“: stovėti Dievo ir Tėvynės sargyboje. – 2019.12.21, Nr.46.

Žukauskienė, Deimantė. Lietuviai Argentinos pietuose. – 2019.11.13, Nr.42.

Žukauskienė, Deimantė. Lietuvių teatrinės veiklos pradžia Argentinoje. – 2019.11.30,Nr.43.

Knygos

Erla. „Kryžių sodininkas“. – 2019.12.07, Nr.44.

Gocentas, Vytautas A. Žymus Lietuvos istorikas dr. Algirdas Matulevičius apie Mažosios Lietuvos ir lietuvininkų fenomeną Europos kultūroje. – 2019.09.28, Nr.34.

Ignatavičius, Eugenijus. Laisvei ir patriotizmui įkvepianti knyga. – 2019.05.18, Nr.20.

Inis, Laimonas. Bylojimai apie istorijos ir kultūros sankirtas. – 2019.01.19, Nr.3.

Jakubavičienė, Ingrida. Pasirodė išsami JAV lietu-

vių išeivijos ryšių su Lietuva apžvalga. –

2019.04.06, Nr.14.

Kriaučiūnas, Romualdas. Amerikos lietuvės gyvenimo romanas. – 2019.11.23, Nr.42.

Kriaučiūnas, Romualdas. Anykštėnų lobio skrynioje – visas pulkas žymūnų. – 2019.12.21, Nr.46.

Kriaučiūnas, Romualdas. Avižienio algoritmas. – 2019.11.30, Nr.43.

Kriaučiūnas, Romualdas. Du gyvenimai gėrio pergalei. – 2019.01.05, Nr.1.

Kriaučiūnas, Romualdas. „Geležinė ledi“ ir „Plieininė magnolija“ – ta pati Dalia Grybauskaitė. – 2019.07.06, Nr.27.

Kriaučiūnas, Romualdas. „Patenkintas kaip šaukštas barščiuose“. – 2019.09.21, Nr.33.

Kriaučiūnas, Romualdas. Nepažįstama, bet sava nenuorama ant motociklo. – 2019.11.09, Nr.40.

Kriaučiūnas, Romualdas. Svari knyga kitu kampu. – 2019.09.28, Nr.34.

Kriaučiūnas, Romualdas. Tėvas Stanislovas – sielų ganytojas. – 2019.07.27, Nr.30.

Kriaučiūnas, Romualdas. Viena knyga, skirta penkioms progoms. – 2019.10.26, Nr.38.

Kolevinskienė, Žydronė. Apie žmogaus ir akmens būsenų gaivinimą. – 2019.09.14, Nr.32.

Kuizininė, Dalia. Kazio Almeno atsiminimų knyga „Anuomet“: žvilgsnis į praeitį. - 2019.02.02, Nr.5.

Mendeikaitė, Ieva Marija. Knygos, kurias verta skaityti. – 2019.01.05,Nr.1.

Mendeikaitė, Ieva Marija. Vilniaus Freudo palikimas. – 2019.04.27, Nr.17.

Riaubienė, Airida. Albumas, skirtas Vytautui Didžiajam. – 2019.09.21, Nr.33.

Palionytė, Augustina. Aš tau sakau: Čikaga. – 2019.06.08, Nr.23.

Petraitytė, Astrida. Dorei pakeitus kurėnus, o atvykėliams – senbuvius... - 2019. 01.05, Nr.1. – 2019.01.12, Nr.2. – 2019.01.19, Nr.3. – 2019.01.26, Nr.4.

Petraitytė, Astrida. Gąsdinantys praeities fantomai. – 2019.04.06, Nr.14.

Petraitytė, Astrida. Juodkrantė, iš Schwarzoorto išaugusi. – 2019.04.20, Nr.16.

Petraitytė, Astrida. Monografijos apie Sofiją su-tiktuvės Čiurlionio namuose. – 2019.05.11, Nr.19.

Petraitytė, Astrida. Sakmė apie raganiškąją moters prigimtį. – 2019.06.22, Nr.25.

Petraitytė, Astrida. Variacijos Gary tema. – 2019.02.16, Nr.7.

Petreikis, Tomas. Skvarbus žvilgsnis į senąją Amerikos lietuvių periodiką. – 2019.02.16, Nr.7.

Šerelytė, Renata. Apgaulingas paprastumas. – 2019.04.06, Nr.14.

Šerelytė, Renata. Naujos knygos. – 2019.01.12, Nr.2. – 2019. 07.13, Nr.28. – 2019.11.23, Nr.42. – 2019. 11.30, Nr.43.

Vaškevičius, Algis. Naujose knygose – Salomėja Nėris ir Juozas Baltušis. – 2019.05.11, Nr.19.

Žemaitytė-Petrauskienė, Aldona. Duona kasdieninė mūsų... – 2019.09.07, Nr.31.

Žukauskienė, Deimantė. Eglė Gerulaitytė: „Nebuvo kur keliauti, tik visur.“ – 2019.09.07, Nr.31.

Žukauskienė, Deimantė. (Ne) išsipildęs Stasio Šaltokos gyvenimas. – 2019.10.26,Nr.38.

Žukauskienė, Deimantė. Vaiva Rykštaitė: „Pirmąkart mama“. – 2019.10.05, Nr.35.

Kinas

Mendeikaitė, Ieva Marija. Džokeris. – 2019.11.02, Nr.39.

Mendeikaitė, Ieva Marija. Ir šventyklose aptinkama purvo. – 2019.04.20, Nr.16.

Mendeikaitė, Ieva Marija. Ir vėl – prancūziškieji „Žiemos ekranai“. – 2019.01.26, Nr.4.

Mendeikaitė, Ieva Marija. „Išgyventi vasarą“. – 2019.04.13, Nr.15.

Mendeikaitė, Ieva Marija. „Scanoramos“ pradžiamokslis. – 2019. 11.09, Nr.40.

Mendeikaitė, Ieva Marija. Šviesioji „Luizės žiema“. – 2019.02.02, Nr.5.

Kriaučiūnas, Romualdas. Iš didelio debesies – mažai lietaus? – 2019.02.02, Nr.5.

Petraitytė, Astrida. Pasakojimas apie seseris Chodakauskaites, priglaudusias širdį prie Lietuvos. – 2019.02.09, Nr.6.

Petraityt

2019 metų „Kultūros“ turinių rodyklė

Atkelta iš 7 psl.

Literatūra

Ivanauskienė, Jūratė. Bernardas Brazdžionis Lai- kinojoje sostinėje Kaune. – 2019.06.08, Nr.23. – 2019.06.15, Nr.24. Kolevinskienė, Žydronė. Įsipareigojimų karta: Vy- tautas Mačernis ir Kazys Bradūnas. – 2019.06.20, Nr. 26. Kolevinskienė, Žydronė. Nyka Niliūnas: kritiko pasaulis. – 2019. 07.20, Nr.29. Kolevinskienė, Žydronė. Tekantys gyvenimai. – 2019.05.25, Nr.21. Kuizininė, Dalia. Lidija Šimkutė: „Mūsų žodžiai – tik ženklai“. – 2019.10.12, Nr.36.

Menas

Mendeikaitė, Ieva Marija. „Rūšių atsiradimas. 90 –ųjų DNR.“ – 2019.11.16, Nr.41. Vasiliauskaitė-Rožukienė, Laimutė. Bestselerio virsmas opera ir filmu. – 2019.03.16, Nr.11. Vasiliauskaitė-Rožukienė, Laimutė. Savito žanro režisuotų fotografijų kūrėjas. – 2019.12.14, Nr.45. Vasiliauskaitė-Rožukienė, Laimutė. Šokančios, šviečiančios, kalbančios ir dainuojančios raidės. – 2019. 12. 21, Nr.46. Vasiliauskaitė-Rožukienė, Laimutė. Šviesotamsos stebėtojas. – 2019.11.30, Nr.43. Vaškevičius, Algis. Paroda „Lietuva litvakų kūry- boje“ pradėjo kelionę po Lietuvą. – 2019.01.26, Nr.4. Vaškevičius, Algis. Nacionaliniame M.K. Čiurlio- nio muziejuje – po daugiau kaip pusės amžiaus sugrįžę unikalūs vitražai. – 2019.01.19, Nr.3.

Mokslas

Balašaitis, Antanas. Kalbininkai ir poezija. – 2019.02.23, Nr.8. – 2019.03.02, Nr.9. Girininkas, Algirdas. Seniausi žmogaus rankų dir- biniai Lietuvos teritorijoje. – 2019.01.12, Nr.2.

Muzika

Indreika, Gediminas. Ponchiello „I Lituani“ kūry- bos vingiai. – 2019.11.02, Nr.39. Mendeikaitė, Ieva Marija. Rudeniniai „Chroma- tics“ atvyko į Vilnių. – 2019.10.19, Nr.37. Nomicaitė, Rita. Atrastos Vlado Jakubėno dainos. – 2019.09.28, Nr.34. Nomicaitė, Rita. Muzikos apžvalga. Balandis. Šventės. – 2019.05.11, Nr.19. Nomicaitė, Rita. Muzikos apžvalga. Gegužė. Praeitis šiandienos delnuose. – 2019.06.08, Nr.23. Nomicaitė, Rita. Muzikos apžvalga. Gruodis. Tra- dicijos. – 2019.0i.26, Nr.4. Nomicaitė, Rita. Muzikos apžvalga. Kovas. Politi- kos ir muzikos vėrinys. – 2019.04.13, Nr.15. Nomicaitė, Rita. Muzikos apžvalga. Lapkritis.“Gėlė amžinoji“. – 2019.12.07, Nr.44. Nomicaitė, Rita. Muzikos apžvalga. Sausis. Švie- sos ir meilės muzika. – 2019.02.16, Nr.7. Nomicaitė, Rita. Muzikos apžvalga. Spalis. Šedev- rai: apvalyti, ignoruojami. – 2019.11.09, Nr.40. Nomicaitė, Rita. Muzikos apžvalga. Vasaris. Kodai LT. – 2019.03.16, Nr.11. Petriaitytė, Astrida. Federico Chopino gimtadie- nis su Šviese Čepliauskaite. – 2019.03.16, Nr.11. Veličkaitė, Lidija. Muzikos kerai. – 2019.02.09, Nr.6.

Poezija

Aistis, Jonas. – 2019.10.12, Nr.36. Andriuškevičius, Alfonsas. – 2019.02.09, Nr.6. Aušra, Valdas. – 2019.03.30, Nr.13. Avižienytė, Sandra. – 2019.03.30, Nr.13. Brazdžionis, Bernardas. – 2019.02.16, Nr.7. Burokas, Marius. – 2019.05.18, Nr.20. Burokas, Rimas. – 2019.11.09, Nr.40. Cieškaitė, Gražina. – 2019.09.28, Nr.34. Čepauskaitė, Daiva. – 2019. 09.21, Nr.33. Degutytė, Janina. – 2019.03.09, Nr.10. – 2019.05.05, Nr.18. – 2019.05.11, Nr.19. – 2019. 06.01, Nr.22. – 2019.06.08, Nr.23. – 2019.06.22, Nr.25. – 2019.06.29, Nr.26. – 2019.07.06, Nr.27. – 2019.09.14, Nr.32. Geda, Sigitas. – 2019.01.12, Nr.2. – 2019.11.16, Nr.41. Gerulis, Klemensas. – 2019.03.02, Nr.9. Glemžaitė, Diana. – 2019.02.02, Nr.5. – 2019.10.26, Nr.38. Jasponytė, Jurgita. – 2019.12.07, Nr.44. Jazbutis, Kornelijus. – 2019.03.30, Nr.13.

Jonauskas, Stasys. – 2019.03.23, Nr.12. – 2019.07.20, Nr.29. Kajokas, Donaldas. – 2019.12.14, Nr.45. Kaziela, Vytautas. - 2019.11.23, Nr.42. – 2019.12. 21. Nr.46. Kazlauskaitė, Giedrė. – 2019.02.23, Nr.8. Krivickas, Bronius. – 2019.01.19, Nr.3. – 2019. 06.22 Nr.25. – 2019.10.26, Nr.38. – 2019.12.07, Nr.44. Kukulas, Valdemaras. – 2019.10.05, Nr.35. – 2019.11.02, Nr.39. Kunčinas, Jurgis. – 2019.03.30, Nr.13. Mackus, Algimantas. – 2019.11.23, Nr.42. Mačernis, Vytautas. – 2019.06.01, Nr.22. Marčėnas, Aidas. – 2019.10.19, Nr.37. Martinaitis, Marcelijus. – 2019.10.26, Nr.38. Miliauskaitė, Nijolė. – 2019.03.16, Nr.11. – 2019.10.12, Nr.36. – 2019.11.30, Nr.43. Miškinis, Antanas. – 2019.06.15, Nr.24. Morkūnas, Vidas. – 2019.03.02, Nr.9. Lygutaitė-Bucevičienė, Stasė. – 2019.04.13, Nr.15. – 2019.04.20, Nr.16. – 2019.12.28, Nr.47. Nyka-Niliūnas, Alfonsas. – 2019.05.04, Nr.18. Radauskas, Henrikas. – 2019.01.05, Nr.1. – 2019.01.12, Nr.2. – 2019. 02.23, Nr.8. – 2019.03.03, Nr.9. – 2019.03.16, Nr.10. – 2019.04.06, Nr.14. – 2019.04.27, Nr.17. – 2019.05.18, Nr.20. – 2019.05.25, Nr.21. – 2019.06.15, Nr.24. – 2019.07.13, Nr.28. – 2019.07.27, Nr.30. – 2019.09.07, Nr.31. – 2019.12.21, Nr.46. Ruseckaitė, Aldona. – 2019.09.07, Nr.31. Petrus, Aldona. – 2019.03.30, Nr.13. Poe, Edgar Allan. – 2019.10.19, Nr.37. Sutema, Liūnė. – 2019.01.26, Nr.4. Šerelytė, Renata. – 2019.02.09, Nr.6. Šimkutė, Lidija. – 2019.05.04, Nr.18. Vienažindys, Antanas. – 2019.12.28, Nr.47. Zdanys, Jonas. – 2019.03.30, Nr.13.

Pokalbiai

Akvilina Cicėnaitė: „Kūryba yra mano tiltas į Lie- tuvą“. Kalbino Laimutė Adomavičienė. – 2019.01.26, Nr.4. Monika Vaicenavičienė: „Ne viską pavyko susekti - todėl teko pasekti“. Kalbino Laimutė Adomavi- čienė. – 2019.01.19, Nr.3.

Proza

Almenas, Kazys. Anuomet. – 2019.02.09, Nr.6. Ežerinytė, Ilona. Skiriama Rivai. – 2019.10.19, Nr.37. Granauskas, Romualdas. Liūdnosios upės. – 2019.11.02, Nr.39. Granauskas, Romualdas. Vargonai su tekinėliais. – 2019.02.16, Nr.7. Morkūnas, Vidas. Pakeleivingų stotys. – 2019.06.01, Nr.22. – 2019. 12.28, Nr.47. Papievis, Valdas. Brydė. – 2019.10.05, Nr.35. Rykštaitė, Vaiva. Trisdešimt. – 2019.03.09, Nr.10. Opolskaitė, Daina. Niekada. – 2019.03.23, Nr.12. Landsbergis, Vytautas V. Žalčių karalienė. – 2019.10.12, Nr.36. Seikalis, Antanas. Vidurnakčio apasionata. – 2019.04.20, Nr.16. Skablauskaitė, Jolita. Šetani. Svedenborgo ange- las. – 2019.04.06, Nr.14. Tamošaitis, Regimantas. Kepeninės dešros gat- vė. – 2019.09.21, Nr.33. Tumasonytė, Jurga. Undinės. – 2019.12.14, Nr.45. Venclovas, Petras. Nemeilės metas. – 2019.01.19, Nr.3. – 2019.01.26, Nr.4. Vilimaitė, Bitė. Atsigręžti meilėje. – 2019.05.04, Nr.18. Zylė, Kotryna. Sukeistas. – 2019.04.27, Nr.17.

Renginiai

Baublinskienė, Beata. 115-osios Vlado Jakubėno gimimo metinės Kompozitorių namuose. – 2019.05.18, Nr.20. Kazimiero Barėno premija – Vaivai Rykštaitei. – 2019.03.09, Nr.10. Mendeikaitė, Ieva Marija. Paviljono knygų savait- galis. – 2019.11.30, Nr.43. Mendeikaitė, Ieva Marija. Open House Vilnius. - 2019.05.04, Nr.18. Montvidaitė, Gražina. Pasaulio lietuvių šimtme- čio šventimo idėja. – 2019.05.25, Nr.21.

Lietuvių poezijos pavasaris JAV. – 2019.03.30, Nr.13. Petraitytė, Astrida. Ambicingas Lietuvos bajorų projektas. – 2019.11.30, Nr.43. Petraitytė, Astrida. „Ant meto naujo apsiliejo krauju: o kas, kas?“ - 2019. 12. 21, Nr.46. Petraitytė, Astrida. Barokiškojo Vilniaus kūrėjas pašlovintas muzika. – 2019.1.02, Nr.39. Petraitytė, Astrida. Čiurlionių – Konstantino ir So- fijos – takais Vilniuje. – 2019.10.26, Nr.38. Petraitytė, Astrida. Gegužės 7- oji – proga prisi- minti Vaižgantą, proga pažinti pasaulio lietuvius. – 2019.05.18, Nr.20. Petraitytė, Astrida. Komplikuotieji tėvynių – iš- galvotų? – reikalai. – 2019.07.27, Nr.30. Petraitytė, Astrida. Kultūros naktis birželio 14-ąją. – 2019.06.29, Nr.26. Petraitytė, Astrida. Liberaliai spalvinga Santara- Šviesa. – 2019.07.06, Nr.27. Petraitytė, Astrida. Nepri gulminga Užupio res- publika ir aktyvusis jos ambasadorius Neboisia. - 2019.06.15, Nr.24. Petraitytė, Astrida. Paukščio skrydžiu Dailės, Isto- rijos ir dar įvairiausius krantus sujungus. – 2019.07.13, Nr.28. Petraitytė, Astrida. Spalvingieji rugpjūčio raibu- liai. – 2019.09.07, Nr.31. Petraitytė, Astrida. Stoties skaitykla, Naujininkų romantika ir asmeniniai sentimentai. – 2019.04.13, Nr.15. Petraitytė, Astrida. Šviesos nešėjų pagerbimas Kultūros ministerijoje. – 2019.09.21, Nr.33. Šerelytė, Renata. Savaitgalis cool! – 2019.03.23, Nr.12. – 2019.04.27, Nr.17. Vasiliauskaitė-Rožukienė, Laimutė. „Auksiniai fe- niksai“ - kultūrai, atgimstančiai iš pelenų. - 2019.12.28, Nr.47. Vasiliauskaitė-Rožukienė, Laimutė. Dešimtoji Gurgučio paroda – saviraiškos laisvei ir išėjusiam draugui atminti. – 2019.07.06, Nr.27. Vasiliauskaitė-Rožukienė, Laimutė. Gėlėta paro- da. A.Petrulio kūrybos 80 – mečiui. – 2019.04.20, Nr.16. Vasiliauskaitė-Rožukienė, Laimutė. Įspūdingiau- sių Lietuvos medžių takais. – 2019.06.01, Nr.22. Vasiliauskaitė-Rožukienė, Laimutė. Fotoalbumo „Punios šilas. Senųjų girių takais“ sutiktuvs. – 2019.11.23, Nr.42. Vasiliauskaitė-Rožukienė, Laimutė. Ką žada jubi- liejinė 2019 Vilniaus knygų mugė. – 2019.02.23, Nr.8. Vasiliauskaitė-Rožukienė, Laimutė. „Keturių rai- džių“ (arba siurrealistinių būsenų) pasaulis. – 2019.05.04, Nr.18. Vasiliauskaitė-Rožukienė, Laimutė. „Kunstkame- ros“ galerijoje – paroda „Veidai“. – 2019.05.04, Nr.18. Vasiliauskaitė-Rožukienė, Laimutė. Vilniaus uni- versitete – šamanų muzika. – 2019.05.11, Nr.19. Vasiliauskaitė-Rožukienė, Laimutė. Šviesoraščio spalvos. – 2019.05.11, Nr.19. Vasiliauskaitė-Rožukienė, Laimutė. Žaisminga in- telektuali šventė vaikams... ir ne tik. – 2019.12.14, Nr.45. Vaškevičius, Algis. Bažnytinio paveldo muziejus 10-metį pasitiko naujomis parodomis. - 2019.12.28, Nr.47. Vaškevičius, Algis. Dailininko Prano Gailiaus gim- tadienis paminėtas prisiminimais ir tortu. – 2019.02.09, Nr.6. Vaškevičius, Algis. „Gallery weekend Kaunas“ metu – įspūdingos parodos ir renginiai. – 2019.05.18, Nr.20. Vaškevičius, Algis. Fluxus renginiai Kaune primi- nė linksmą karnavalą. – 2019.09.21, Nr.33. Vaškevičius, Algis. Frankofonijos renginiuose – lietuviški atgarsiai ir sąsajos. – 2019.03.23, Nr.12. Vaškevičius, Algis. „Kauno bienalė“ – puiki proga pasimėgauti šiuolaikiniu menu. – 2019.07.06, Nr.27. Vaškevičius, Algis. Klaipėdoje pagaliau atideng- tas Vydūno paminklas. – 2019.09.14, Nr.32. Vaškevičius, Algis. Kristijono Donelaičio memo- rialiniam muziejui Tolminkiemyje - 40 metų. - 2019.10.12, Nr.36. Vaškevičius, Algis. Lenkijos nacionalinio muzie- jaus lobyne – ir „Žalgirio“ mūšis. – 2019.11.02, Nr.39. Vaškevičius, Algis. Marijampolė brandina idėją turėti šiuolaikinio meno centrą. – 2019.07.27, Nr.30. Vaškevičius, Algis. Medinių instrumentų festivalis „Medynės“ jau surado savo žiūrovą. – 2019.10.26, Nr.38. Vaškevičius, Algis. Minint „Varpo“ laikraščio 130 – metį - dėmesys Lietuvos prezidentams. – 2019.11.16, Nr.41. Vaškevičius, Algis. Mykolo Žilinsko dailės galeri- jai Kaune - 30 metų. – 2019.07.13, Nr.28. Vaškevičius, Algis. Naujojoje ekspozicijoje Kau-

ne – Lietuvos dailės ir kultūros istorijos lobiai. – 2019. 12.21, Nr.46. Vaškevičius, Algis. Paminėtos 25-osios atkurtos „Naujosios Romuvos“ metinės. – 2019.11.30, Nr.43. Vaškevičius, Algis. Parodoje – lietuvių autorių knygos anglų kalba. – 2019.12.07, Nr.44. Vaškevičius, Algis. Panevėžyje – išeivijos dailinin- ko ekspresionisto Prano Lapės darbų paroda. – 2019.12.14, Nr.45. Vaškevičius, Algis. Profesorei Irenai Veisaitei – „Paribio žmogaus“ apdovanojimas. – 2019. 06. 15, Nr.24. Vaškevičius, Algis. „Poezijos pavasaris“ - ir toks pat, ir kaskart vis kitoks. – 2019.06.01, Nr.22. Vaškevičius, Algis. Svarbioms Lietuvos šventėms paminėti – parodos kaimyninėje Lenkijoje. – 2019.03.16, Nr.11. Vaškevičius, Algis. Švietimo muziejuje – paroda, skirta dailininko Adomo Varno 140 - mečiui. – 2019.06.08, Nr.23. Vaškevičius, Algis. Trečiasis Kauno architektūros festivalis vėl stebino miestiečius ir svečius. – 2019.10.19, Nr.37. Vaškevičius, Algis. Užupio galerijoje „Menų tiltas“ – Paryžiuje gyvenančios Rūtos Jusionytės darbų paroda. – 2019.11.23, Nr.42. Vaškevičius, Algis. Visuomenei pristatytas buvu- sių Kauno fabrikantų brolių Tilmansų palikimas. – 2019.02.16, Nr.7. Veličkaitė, Lidija. Poezijos ir prozos sąskambis Adomo Mickevičiaus bibliotekoje. – 2019.12.14, Nr.45.

Teatras

Petraitytė, Astrida. Birutės Mar Unė. – 2019.10.05, Nr.35. Vaškevičius, Algis. Jubiliejinėje „Baltijos rampoje“ paminėtas ir spektaklio „Amerika pirtyje“ 120 - metis. – 2019.07.20, Nr.29. Vaškevičius, Algis. Tarptautinės teatro dienos proga – pirmosios teatro savaitės renginiai. – 2019.03.30, Nr.13. Kita Brazauskas, Juozas. Poeto Jono Aisčio perspėji- mas dėl Lietuvos ateities.- 2019.10.12, Nr.36. Dumšienė, Perpetua. Vasara su ažuolais. – 2019.06.15, Nr.24. – 2019.06.22, Nr.25. – 2019.06.29, Nr.26. - 2019.07.06, Nr.27. Kultūros kronika. – 2019.01.05, Nr.1. – 2019.01.12, Nr.2. – 2019.01.26, Nr.4. – 2019.02.02, Nr.5.- 2019.02.09, Nr.6. – 2019. 02.16, Nr.7. – 2019.02.23, Nr.8. – 2019. 03.02, Nr.9. – 2019.03.09, Nr.10. – 2019.03.16, Nr.11. – 2019.03.23, Nr.12. – 2019.03.30, Nr.13.- 2019.04.13, Nr.15. – 2019.04.27, Nr.17. – 2019.05.04, Nr.18. – 2019.05.11, Nr.19. – 2019.05.18, Nr.20. – 2019.05.25, Nr.21. – 2019.06.01, Nr.22. – 2019.06.08, Nr.23. – 2019.06.15, Nr.24.- 2019. 06.22, Nr.25. – 2019.06.29, Nr.26. – 2019.07.06, Nr.27. – 2019.07.13, Nr.28. – 2019.07.20, Nr.29. – 2019.07.27, Nr.30. – 2019.09.30, Nr.31. – 2019.09.14, Nr.32. – 2019.09.21, Nr.33. – 2019.09.28, Nr.34. – 2019. 10.05, Nr.35. – 2019.10.12, Nr.36. – 2019.10.19, Nr.37. – 2019. 10.26, Nr.38. – 2019. 11.02, Nr.39. – 2019.11.09, Nr.40. – 2019.11.16, Nr.41. – 2019.11.23, Nr.42. – 2019. 11.30, Nr.43. – 2019.12.07, Nr.44. - 2019.12.14, Nr.45. Laiškas redakcijai. Lidija Šimkutė. – 2019.06.01, Nr.22.

Mendeikaitė, Ieva Marija. Drastiškai kintantys kli- mato sistemos rodikliai JAV ir Lietuvoje. – 2019.01.12, Nr.2. „Oro“: kaip klimato kaita kuria antiutopijas. – 2019.01.12, Nr.2. Petraitytė, Astrida. Dviejų dienų patyrimai Rygo- je. – 2019.05. 25, Nr.21. Skaitytojų laiškai. Lidija Šimkutė. – 2019.11.23, Nr.42. Šiaurutytė, Rasa. Aloyzo Petriko premija – Mariui Marcinkevičiui ir Linai Dūdaitei. – 2019.06.29, Nr.26. Vasiliauskaitė-Rožukienė, Laimutė. Daugpilio įdomybės. – 2019.06.15, Nr.24. – 2019.06.22, Nr.25. Vasiliauskaitė- Rožukienė, Laimutė. Po Vidurio Lietuvos lygumas. – 2019.09.14, Nr.32. Vaškevičius, Algis. Didžiausias Europoje japoniš- kas sodas lankytojų trūkumu nesiskundžia. – 2019.09.28, Nr.34. Vaškevičius, Algis. Nacionaliniame M.K. Čiurlio- nio muziejuje – apie 450 metų po Laisvės alėjos grindiniu išgulėjęs lobis. – 2019.03.09, Nr.10. Vlado Jakubėno draugijos vairą perėmė muziko- logė B.Baublinskienė.- 2019.04.27, Nr. 17. Zaleckis, Gintautas. Ažuolai Pašvitinyje. – 2019.07.13, Nr.28.

2019 metų knygų rinkimai. – 2019.11.23, Nr.42.

Parengė Renata Šerelytė